

A SZENTATYA, FERENC PÁPA ÜZENETE

A BÉKE 51. VILÁGNAPJÁRA

2018. JANUÁR 1.

A migránsok és a menekültek: békét kereső nők és férfiak

1. Béke kívánság

Békét kívánok a földön minden embernek és minden nemzetnek! Az a béke, amit az angyalok hirdetnek a pásztoroknak Karácsony éjjelén [1], megindít mélyen minden embert és minden népet, főként azokat, akik éppen hiányát szenvedik a békének. Közöttük, akiket gondolataimban és imáimban hordozok, ismét a világ több, mint 250 millió vándorló lakosáról szeretnék megemlékezni, akik közül 22 és fél milliónyi a menekült. Ez utóbbiak, mint arra szeretett elődöm, XVI. Benedek pápa rámutatott, „olyan férfiak és nők, gyermekek, fiatalok és idősek, akik helyet keresnek, ahol békében élhetnek”. [2] Hogy ilyet találjanak, sokan közülük az életüket is hajlandók kockára tenni egy olyan utazással, amely az esetek nagy részében hosszú és veszélyes, vállalják a fáradságukat és a szenvedést, hogy azután kerítéseket és falakat találjanak, amelyeket azért emeltek, hogy távol tartsák őket úticéljuktól.

Irgalmas lélekkel fogadjuk be mindazokat, akik a háborúk vagy az éhség elől menekülnek, vagy azért kényszerülnek elhagyni otthonaikat, mert ott megkülönböztetés, üldöztetés, szegénység és környezeti pusztítás az osztályrészük.

Tudatában vagyunk annak, hogy nem elegendő, ha a szívünket nyitjuk meg a másik szenvedése iránt. Sokat kell tennünk addig, amíg testvéreink visszatérhetnek, hogy békében élhessenek biztonságos otthonaikban. A másik ember befogadása kézzelfogható elkötelezettséget jelent, sok segítség és jóakarattal kell hozzá, éber és értő figyelem, az új helyzetek felelős kezelése amelyek a már meglévő problémák mellett lépnek fel, valamint a mindig szűkös anyagiakkal is felelősen kell bánni. A bölcsesség erényével az országokat irányító személyek képesek irányítani e befogadást, a segélyezést, a védelmet, az integrációt „az igazságosan értelmezett közjó keretei között, hogy lehetővé tegyék e beilleszkedést”. [3] E személyeknek pontos felelőssége van a saját közösségeik felé, amelyek számára az igazságos jogokat és a harmonikus fejlődést biztosítani kell, hogy ne legyenek olyanok, mint a balga építő, aki rosszul számolt és nem sikerült befejeznie a tornyot, amelyet építeni kezdett. [4]

2. Miért van ennyi menekült és migráns?

A 2000. év nagy jubileumára készülve, amikor a betlehemi angyalok békeszózatának kétezredik évfordulóját is ünnepeltük, Szent II. János Pál pápa a menekültek növekvő számát is a XX. századi „háborúk és konfliktusok, népirtások és etnikai tisztogatások végeláthatatlan, szörnyű sorozata” [5] egyik következményeként tartotta számon. A jelen évszázad mindeddig nem hozott ebben fordulatot: a fegyveres összetűzések és más szervezett erőszakos cselekmények nyomán változatlanul nagy népcsoportok kényszerülnek elvándorolni a nemzeti határokon belül máshová, vagy azon túlra.

Az emberek azonban más okokból is útra kelnek, elsősorban „egy jobb élet reményében, nem egyszer attól a vágytól vezérelve, hogy maguk mögött hagyják a jövő építése lehetetlenségének kétségbeejtő voltát”. [6] Elindulnak, hogy újra egyesítsék a családot, munkalehetőséget vagy képzést találjanak. Akik nem élhetnek ezekkel a jogokkal, azok nem

élnék békében. Ezen túl, amint a *Laudato si'* enciklikában rámutattam, „tragikusan nő azoknak a migránsoknak a száma, akik a környezeti pusztítás által súlyosbított nyomor elől menekülnek”. [7]

A többség szabályos útvonalakat követve vándorol, míg mások eltérő utakat választanak, főként a kétségbeesés okán, amikor hazájuk nem biztosít számukra sem biztonságot, sem lehetőségeket, és minden törvényes út járhatatlan, le van zárva vagy túlon túl lassú.

Sok olyan országban, ahová a migránsok tartanak, széles körben elterjedt a nemzetbiztonság kockázatait vagy az újonnan érkezők fogadásának költségeit hangsúlyozó retorika, amely megveti az emberi méltóságot, noha ez Isten gyermekeként mindenkit megillet. Azok, akik a félelmet szítják a migránsokkal szemben, esetleg politikai okokból, ahelyett, hogy a békét építenék, az erőszak, a faji megkülönböztetés és az idegengyűlölet magvait hintik el, és ez nagy aggodalommal tölti el mindazokat, akik a szívükön viselik minden ember védelmét. [8]

A nemzetközi közösség rendelkezésére álló minden adat arra utal, hogy a globális népvándorlás továbbra is jellemezni fogja a jövőnket. Néhányan ezt fenyegetésként élik meg. **Én ezzel szemben arra szólítalak fel benneteket, hogy tekintetek erre a tényre bizakodással, mint olyan lehetőségre, amelyre a jövő békéjét építhetjük.**

3. Szemlélődő pillantással

A hit bölcsessége táplálja ezt a pillantást, amely képes ráébredni, hogy „**mindnyájan egyetlen család tagjai vagyunk, a migránsok és az őket befogadó helyi lakosság, és mindnyájunknak jogunk van ahhoz, hogy használjuk a föld javait,** amelyek mindenkit megilletnek egyetemlegesen, amint ezt az Egyház társadalmi tanítása kimondja. Ez a szolidaritás és az osztozás alapja.” [9] E szavak az új Jeruzsálemet idézik fel. Izajás próféta könyve (a 60. fejezet), valamint a Jelenések Könyve (a 21. fejezet) úgy írnak erről, mint egy mindig nyitott kapukkal minden nemzet fiait befogadó városról, akik csodálják az új Jeruzsálemet és elhalmozzák minden gazdagsággal. A béke uralkodik benne, ez vezérli és a kormányzó elv benne az igazságosság.

Arra a városra, amelyben élünk, szintén a hit pillantásával kell néznünk, „mely felfedezi Istent, aki ennek a városnak a házaiban, utcáin, terein lakik [...] támogatja a szolidaritást, a testvériséget, a jóság, az igazság és az igazságosság iránti vágyat”, [10] más szavakkal meg kell valósítanunk a béke ígéretét.

Ha így figyeljük a migránsokat és a menekülteket, e pillantás fel fogja tudni fedezni, hogy **nem érkeznek üres kézzel: rengeteg bátorságot, képességet, energiát, törekvést hoznak magukkal,** s azon kívül saját kultúrájuk kincseit is, s ezzel gazdagítják az őket befogadó nemzetek életét. E pillantás meglátja annak a rengeteg embernek, családnak és közösségnek a kreativitását, áldozatkészségét és kitartását is, akik a világ számos részén megnyitják kapujukat és szívüket a migránsok és menekültek előtt ott is, ahol az anyagi erőforrások nem tengenek túl.

Ez a szemlélődő pillantás végezetül segíti a közügyek felelős vezetőinek döntéseit is, hogy a befogadás politikáját „az igazságosan értelmezett közjó keretei között” lehetőség szerint kiterjesszék [11], vagyis figyelembe vegyék az emberiség egyetlen családja minden tagjának igényeit és javát.

Aki ezzel a pillantással szemléli a világot, képes lesz felfedezni **a béke ébredező csíráit** és gondoskodni fog róla, hogy tovább növekedhessenek. Így lesznek városainkból a béke

műhelyei, amelyek ma gyakran megosztottak olyan konfliktusok mentén, amelyek éppen a migránsok és a menekültek jelenlétéből fakadnak.

4. A cselekvés négy mérföldköve

Ahhoz, hogy az oltalmat kérőknek, menekülteknek, migránsoknak, az embercsempészek áldozatainak lehetőséget tudjunk kínálni, hogy megtalálják a békét, amit keresnek, olyan stratégiát kell követnünk, amely négy cselekvést von egybe: a befogadást, a védelmezést, a segítést és az integrációt.[12]

A „befogadás” szükségessé teszi, hogy kiszélesítsük a legális belépés lehetőségeit, ne utasítsuk el a menekülteket és a migránsokat olyan helyek felé, ahol üldöztetés és erőszak vár rájuk, és kiegyensúlyozottan vegyük figyelembe a nemzetbiztonság szempontjait és az alapvető emberi jogokat. A Szentírás erre figyelmeztet: „Ne feledkezzetek meg a vendégszeretetről, hisz ilyen módon némelyek tudtuk nélkül angyalokat láttak vendégül”.[13]

A „védelmezés” arra a kötelezettségünkre emlékeztet bennünket, hogy őrkdjünk azoknak a sérthetetlen méltósága felett, akik valós veszély elöl menekülnek, menekvést és biztonságot keresve, gátoljuk meg, hogy kihasználják őket. Itt elsősorban a nőkre és a gyermekekre gondolok, akik olyan helyzetekbe kerülnek, ahol súlyos veszélyeknek és visszaélés lehetőségének vannak kitéve, olykor a rabszolgaság fenyegeti őket. **Isten nem személyválogató: „az Úr megőrzi az idegent, pártját fogja az özvegynek és árvának”.**[14]

A „segítés” utal arra a támogatásra, amely a migránsok és menekültek teljes emberi fejlődése érdekében kell nyújtanunk. A számos eszköz közül, amely ezt a célt szolgálja, szeretném kiemelni annak fontosságát, hogy a gyermekeknek és fiataloknak biztosítanunk kell a hozzáférést az oktatás minden szintjéhez. Ilyen módon nem csupán képességeiket tudják majd ápolni és kamatoztatni, hanem jobban képessé válnak a kapcsolatteremtésre is, előnyben részesítve a párbeszédet a bezárkózással és az ellenségességgel szemben. **A Biblia azt tanítja, hogy Isten „szereti az idegent, kenyeret és ruhát ad neki”; ezért felszólít rá: „Ti is szeressétek az idegent! Mert Egyiptom földjén magatok is idegenek voltatok”.**[15]

Végül az „integráció” azt jelenti, hogy a migránsok és menekültek számára teljes mértékben lehetővé tesszük a befogadó ország társadalmi életében való részvételt, ami kölcsönös gazdagodást és termékeny együttműködést hoz magával a helyi közösségek teljes emberi fejlődésének előmozdítása során. Ahogyan Szent Pál írja: „Ezért már nem vagytok idegenek és jövevények, hanem a szentek polgártársai és Isten családjának tagjai”.[16]

5. Javaslat két nemzetközi egyezményre

Szívből kívánom, hogy ez legyen az a lelkület, amely 2018 során az Egyesült Nemzetek Szervezetét vezeti majd két, az egész világot átfogó egyezmény megalkotásának folyamata során, amelyek egyike a biztonságos, rendezett és szabályozott migrációt, a másik a menekültek kérdését érinti. Ezek az egyezmények, amelyeket globális szinten kell elfogadni, hivatkozási alapot kell, hogy szolgáltassanak a jövőbeli politikai javaslatok és gyakorlati intézkedések számára. Ezért fontos, hogy az együttérzés, a távolba tekintés és a bátorság jellemezze majd őket, hogy megragadják az alkalmat a béke előmozdítására: csak ebben az esetben nem lesz a nemzetközi politika szükséges realizmusa a cinizmus és az általános közöny szolgája.

A nemzetközi közösség kötelessége és egyben igénye is ezért a párbeszéd és a lépések összehangolása. A nemzeti lehetőségeken túl a kevésbé gazdag országok akkor lesznek

képesek nagyobb számú menekültet befogadni, illetve őket jobb ellátásban részesíteni, ha a nemzetközi együttműködés biztosítja ehhez számukra a szükséges anyagi alapokat.

Az Átfogó Emberi Fejlődés Előmozdításának Dikasztériumának migránsokkal és menekültekkel foglalkozó osztálya kidolgozott 20 cselekvési pontot [17], mint konkrét módot ennek a négy pontnak a konkrét gyakorlatba való átültetésére, amely a közpolitikára, és a keresztény közösségek magatartására és tevékenységére vonatkoznak. Ezek, valamint más lépések mutatják a Katolikus Egyház érdeklődését az iránt a folyamat iránt, amelynek során az ENSZ kialakítja majd a fent említett egyetemes érvényű egyezményeket. Ez része annak az általánosabb lelkipásztori elkötelezettségnek, amely az Egyházban él, és amely számos konkrét tevékenységben mutatkozik meg napjainkban.

6. Közös otthonunk érdekében

Szent II. János Pál szavait idézzük: „Ha sokan osztozunk az ‘álomban’, hogy létezhet egy békés világ, ha értékelni tudjuk a migránsok és menekültek által hozott jót, akkor az emberiség egyre inkább minden ember közös családjává és földünk ‘közös otthonná’ válhat”. [18] A történelem során sokan hittek ebben az „álomban”, és mindaz, amit ők megtettek ezért, arról tanúskodik, hogy ez nem megvalósíthatatlan utópia csupán.

E személyek egyike volt Szent Francesca Saverio Cabrini, az ő mennyei születésnapjának 100. évfordulóját ünnepeljük 2017-ben. Ma, november 13-án, számos egyházi közösség ünnepli az ő emlékét. Ez a kicsiny és mégis nagy asszony, aki a migránsok szolgálatának szentelte az életét, majd az ő mennyei pártfogójuk lett, megtanította nekünk, hogyan tudjuk befogadni, védelmezni, segíteni és integrálni ezeket a testvéreinket. Az ő közbenjárására adja meg mindnyájunknak az Úr, hogy megtapasztaljuk: „Az igazság gyümölcsét békében vetik el azok számára, akik békét teremtenek”. [19]

Vatikán, 2017. november 13.

Szent Francesca Saverio Cabrini, a migránsok védőszentje emléknepján

Ferenc

[1] Lk 2,14.

[2] *Angelus*, 2012. január 15.

[3] vö. XXIII. János, *Pacem in terris* enciklika, 57.

[4] Vö. Lk 14, 28-30.

[5] Üzenet a Béke Világnapjára, 2000, 3.

[6] XVI. Benedek, *Üzenet a Migránsok és Menekültek Világnapjára, 2013.*

[7] N. 25.

[8] Vö. *Beszéd a vándorlók pasztorációjával foglalkozó nemzeti felelősök előtt az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsa által szervezett találkozón, 2017.IX.22.*

[9] XVI. Benedek, *Üzenet a Migránsok és Menekültek Világnapjára, 2011.*

[10] *Evangelii gaudium* apostoli buzdítás, 71.

[11] vö. XXIII. János, *Pacem in terris* enciklika, 57.

[12] *Üzenet a Migránsok és Menekültek 2018-as Világnapjára, 2017. augusztus 15.*

[13] *Zsid* 13,2.

[14] *Zsolt* 146,9.

[15] *MTörv* 10,18-19.

[16] *Ef* 2,19.

[17] „20 lelkipásztori cselekvési pont” és „20 cselekvési pont a globális egyezmény elérése érdekében” (2017); ld. A/72/528.sz. ENSZ határozat.

[18] *Üzenet a Migránsok és Menekültek 2014-es Világnapjára, 6.*

[19] *Jak* 3,18.